

Markéta Šichtařová: Indoktrinace postupuje

- editor007 | 24. dubna 2024

ČESKO: Pokud máte alespoň mírný sklon ke konzervativismu, nejspíš jste se už v posledních letech setkali s tím, že vás někdo označil za extrémistu. Anebo vám někdo řekl, že se radikalizujete.

Taková věc normálního člověka donutí k zamyšlení. Skutečně jsem se tak názorově posunul, opravdu se se mnou něco děje?

Dobrym testem je třeba otevřít si nějakou starší knihu, se kterou se člověk ztotožnil před 20 lety, a zamyslet se, zda její obsah vnímám zásadně jinak. Pokud jste založením spíše konzervativní, asi vás nepřekvapí, když zjistíte, že jste názorově více či méně konzistentní. O tom přeci konzervatismus je; být konzervativní znamená být ve svých postojích značně rigidní. Nechť je zachováno, co bylo.

(Jen tak mimochodem a pro vyjasnění pozic: Já se nepovažuji ani za konzervativce, ani za politického liberála, natož za „vyšší stupeň“ progresivistu; v tomto ohledu se vidím jako neutrální.)

Proč tedy velká část světa vidí konzervativce tak „vykolejené z normálu“? Ve skutečnosti je to způsobeno tím, že se společnost posouvá a konzervativně myslící lidé se neposouvají s ní, protože jsou vůči cestě, kterou se společnost ubírá, nedůvěřiví. Je to efekt rozjíždějícího se vlaku, kdy se politicky liberální cestující ubírá kamsi, dívá se na ostatní okénkem z kupé a má pocit, že stojí na místě a svět za oknem se posouvá.

Progresivismus je motor, který v dějinách pohání svět kupředu, a je to v pořádku. Konzervatismus funguje jako bezpečnostní brzda, jejímž úkolem je motor brzdit, aby odehrávající se změny nebyly dělány příliš zbrkle. Tím snižuje náklady za potenciální chyby, které se při toku dějin odehrávají. Snaží se zajistit, aby rychlost, kterou se pohybujeme, byla stále bezpečná, aby bylo možné manévrovat před překážkami a v případě slepé cesty byl možný návrat zpět.

Konzervatismus i progresivismus tak fungují antagonisticky, ale ve vzájemné rovnováze. Ve zdravé společnosti mají oba přístupy své místo. Má-li být páteř rovná a zdravá, je třeba cvičit břicho i záda.

Dnešní svět ovšem letí na vlně militantního a nesnášenlivého progresivismu. Letí tak rychle, že si sám neuvědomuje, do jakého extrému se už posunul. Stává se čím dál absurdnější, nestabilnější, a tudíž i nebezpečnější. Konzervativce to přirozeně nutí být v jejich kritice hlasitější, ale postoje, které brání, jsou stále tytéž jako před dvaceti nebo třiceti lety. Jen to, co tehdy bylo normální, je dnes extrémní. Názory, které tehdy byly legitimní, jsou dnes zapovězené. Pokud ovšem člověk sedí v kupé a ne na nástupišti, vnímá dění kolem zcela opačně.

Vyprávěl mi kamarád, že když v naší zemi probíhala revoluce v roce 1989, chodil ještě do školky a dění kolem vnímal myslí šestiletého dítěte. Jedna z mála věcí, kterou si z té doby pamatuje, je, že mu kámoš řekl:

„Teď je prezidentem Havel a všechno se změní.“

Můj kamarád se ptal se: „Co všechno?“

„Máme svobodu.“

Můj kamarád na to: „Svobodu?“

„Svobodu, jako že můžeš třeba říct, že prezident je blbec a policajti tě za to nezavrou.“

Můj kamarád se začal smát a vykřikovat: „Prezident je blbec! Prezident je blbec!“

Pokud ho tehdy slyšel nějaký dospělý, určitě cítil, jak je to dětinsky hloupé, ale také autentické. Byl to výkřik svobody i práva na hloupost. Lidé byli vděční, že už mohou být autentičtí a nemusí se bát vyjadřovat, co v nich skutečně je. Mnozí dospěláci chtěli tehdy vykřičet do světa důležitější poselství a také konečně mohli.

Generace mých rodičů tehdy skutečně chtěla být svobodná. Pro dnešní mladou generaci už je svoboda spíše na obtíž, protože jde ruku v ruce s odpovědností, a odpovědnost kazí zábavu. Proto při ořezávání svobod neprotestují. Rádi delegují odpovědnost co nejdál od sebe – na své rodiče, na stát nebo ještě lépe rovnou až do Bruselu.

Zažíváme tak dobu plnou paradoxů. Největší státní cenzor chodí s lidmi diskutovat „bez cenzury“, bývalý komunistický rozvědčík chodí 17. listopadu zapalovat svíčky na Národní třídu, největší pacifisté a odpůrci zbrojního průmyslu burcují dav do války a ministr školství reformuje školství tak, aby se děti nemusely nic učit. Je to surové ztělesnění Orwellova románu 1984: „Válka je mír, svoboda je otroctví, nevědomost je síla!“

Mainstreamová média natírají svět na černobílou, vyhledávače a sociální sítě pečlivě třídí informace na správné a špatné a největší hrozbou demokracie se stává demokratický volič.

V Německu nebo Skotsku si vás dnes klidně předvolají k výsledku na policii třeba jen za to, že odmítnete někoho oslovovat podle genderu, ke kterému se daná bytost hlásí (své o tom ví např. autorka Harryho Pottera J. K. Rowlingová). Líbit se nám to ovšem musí, protože to jde ze západu, a západ je přeci ten správný.

Kdo nechce sedět v tomto rychlovlaku a uhánět dál, je podezřelý a musí být zostuzen, protože se přece pohybuje do extrému. Tento progresivní vlak totiž letí na západ a východ mu je v patách, takže kdo zůstane stát, je za chvíli provýchodní, kdo nejede do Bruselu, chce určitě do Moskvy, kdo nejede s Fialou, chce jet s Babišem, kdo nechce platit eurem, chce zcela jistě platit rublem, a kdo nechce Green Deal, chce apokalypsu. To je součást dnešní vládní propagandy. Babišova vláda s tím začala, současná pětikoalice to dotáhla k dokonalosti (což je bohužel asi jediná věc, která se jí skutečně podařila).

Nedávno na Slovensku proběhly prezidentské volby. A já se před kamarády ohradila proti interpretaci výsledků (řadou ani ne tak slovenských voličů, jako spíš českých pozorovatelů) slovy: „Udivuje mě, kolik lidí přijímá názor, že se tím Slovensko posouvá do Ruska. Vždyť je to úplná pitomost. Co čekají, že Pellegrini teď pošle Putinovi zvací dopis, nebo co?“ Okamžitě jsem to schytala: „Takže podle tebe jsme všichni pitomci!“ Nehodlám ani trochu obhajovat Pellegriniho, ale o něho tu vůbec nejde. Zaujal mě ten posun v uvažování. Tím, že je vše vyhrocené, je také vše osobní. To je další nebezpečný efekt indoktrinace. Člověk se ohradí vůči názoru, a je to hned interpretováno jako vymezení se vůči osobám, komunitě, kolektivu, stádu. Buď volíš Losnu, nebo Mažnáka. Buď jsi Spartan, nebo Slávista. Buď jsi s námi, soudruhu, nebo jsi proti nám.

Pro progresivistu to zní asi stejně, ale pro konzervativce je propastný rozdíl, zda označí názor za pitomý, nebo označí člověka za pitomce. I chytrý člověk může mít hloupé názory. Dokonce bych řekla, že téměř každý má na něco hloupý názor. Názory jsou k diskusi a mohou se přehodnotit. Na zpochybňování věcí stálo celé osvícenství, a osvícenství vytáhlo naše myšlení ze středověku. Je zarážející, jak jsou progresivisté přesvědčeni o svém kurzu vpřed a vůbec jim nedochází, že se způsobem myšlení ve skutečnosti vrací vzad. Tím, že se snaží potlačit kritiku cenzurou, defacto

obhajovaný názor zbožšťují, stejně jako to dělala středověká církev. Lidské poznání je totiž celé vyskládáno z mylných konsenzů, které byly neustále přehodnocovány.

Stačí se podívat na jakékoli technické normy. Jen výjimečně je poslední revize starší než 20 let, a doufejme, že tomu tak bude i za 20 let, protože pokud se věda stane náboženstvím, už se nikam neposune.

Immanuel Kant kdysi řekl, že osvícenství je vykročení člověka z jím samým zaviněné nesvéprávnosti. Tuto nesvéprávnost vnímal jako námi samými zaviněnou neschopnost používat svého vlastního rozumu, aniž bychom byli vedeni někým jiným. Vyzýval lidi k odvaze používat vlastní rozum. Myslím, že právě odvaha používat vlastní rozum dnes lidem chybí.

Lidé si myslí, že myslí, ale ve skutečnosti přejímají názory z médií. Děje se to tak pomalu, že si toho ani nejsou vědomi. Stejně jako na sobě člověk nepozoruje stárnutí, když se vidí každý den v zrcadle, nevidí také, že pokud se lež opakuje dostatečně dlouho, člověk ji přijme za konsensus. Proto dnes můžeme od lidí slyšet úvahy nad tím, že demokracie je přežitá, že česká koruna je špatná a stojí za dnešními ekonomickými problémy, že hlas každého jednotlivce by možná neměl mít stejnou váhu (příprava pro zavedení čínského kreditního systému), nebo že není správné, když si každý může říkat a psát, co si myslí (legitimizace cenzury).

Jak v takovém světě žít a nezbláznit se? Vrátit se na začátek. Otevřete si nějakou starou knížku a čtěte. Člověk dnes nalezne více pravdy v knihách starých staletí než na Wikipedii, kterou vazalové ministerstva pravdy průběžně korigují. Jen tak poznáte, zda sedíte v kupé, nebo na perónu.

AUTOR: Markéta Šichtařová

ZDROJ: Blog iDnes